

ACC. N:R M. 16041: 1-7.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Ketty Lönnerberg, Malmö*
Härad: ..... Berättare: *fruken Y. Andersson*
Socken: *Malmö stad* Berättarens yrke: .....
Uppteckningsår: *1962* Född år *1868* i *Malmö*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Ita d s traditioner fr. Malmö s. 1-7.

Skriv endast på denna sida.

Lundavägen mot Bjerred begränsade staden Malmö. För att komma in i Malmö måste man betala tull för vissa varor som sidentyger och sådant. De flesta köpmännen bodde omkring residenset. Det fanns stora firmor på hela Södergatan och omkring Stortorget. Det fanns två kaserner i Malmö, en ute vid Mariedalsvägen och en vid Drottningtorget. Det var stor inflyttning från landet till staden redan i min ungdom. Och efter Baltiska utställningen kom ännu fler människor hit. Det blev ju allt fler fabriker anlagda i stadens utkanter. Den äldre staden är staden runt rådhuset och vid S:t Petri kyrka.

Jag kommer inte ihåg några kända stadsbor.

Årseldar ja de har ju nu på sista tiden ha eldar till Valborg men i min ungdom förekom inte det.

Källdrickning har aldrig förekommit i Malmö.

Risning det har jag inte hört talas om.

Påskris är nog individuellt för varje familj men i vår familj hade vi det inte.

Dricka mærg i benen måste vara något de gjorde på landet. Jag har aldrig hört talas om det.

Kransgillen hade fröken A. inte hört talas om.

Om majsjungning, pings- och midsommarbrud och lövgubbar hade fröken A. ingenting att berätta.

Gökotta. Det måste väl vara någonting de firade på landet. Här i staden har jag då aldrig hört någon gök.

På Mikaelsdagen var det marknad på Gustav Adolfs torg.

Min far köpte en gång ett skrin till mig där. Tjänstefolk landet pigor och drängar kom till staden den dagen och handlade på marknaden men i staden var ingen ledig. Alla affärer var öppna tror jag. Det såldes allt på Mikaelsmarknaden både kläder, sydönnoch träsaker och lädervaror. Den hölls vid teatern på Gustav Adolfs torg.

Alla helgons dag firades med kyrkogång enligt fröken A.

Till mårtten åt vi hemma i varje fall gås det har jag gjort så länge jag minns, ibland var vi bortbjudna på gåsmiddag hos bekanta. Men de som var fattiga åt väl vanlig mat den dagen. Gås var dyrt.

På Oskarsdagen var det bal på rådhuset. Vem som gick dit vet jag inte. Jag har aldrig varit på oskarsbal.

Till advent tände ljus hemma. Det var vanliga talgljus. Men adventstjärnorna i papper är från nyare tid. Första advent var det högtidligt i kyrkan.

Den 6 november är väl Gustav Adolfsdagen och efter vad jag minns brukade den firas med högtidstal och sång på Stortorget.

Den 30 november har aldrig firats i Malmö.

Lucia firades aldrig när jag var barn. Jag vet ingenting om det. Lucifirandet är nog inte mer än 25 år här i Malmö tror jag.

Om Tomasmässan visste fröken A. ingenting.

Till julen hölls julmarknad på Gustav Adolfs torg och jag tror att min far köpte gran där också. Alla affärer julskyltade liksom nu förtiden. Julmarknaden hölls fjorton dagar före julafton tror jag. Före jul bakade vi vetebröd och kakor både pepparkakor och klenor hemma. Vi stöpte ljus och lade rena dukar på borden. På julafton tändes granen för första gången. I den hängde både godsaker och äpplen och i topparna satt flaggor. Jag tror inte att sedan att ha gran på alla torgen i Malmö är mer än 20 - 30 år gammal.

Fågelkärvar sattes sällan ut i staden det är nog bara på landet där de har säd.

Om julbord hade fröken A. inte hört talas.

De fattiga skulle också ha mat till julen och därför gav de allra flesta bort pengar till kyrkan eller till Frälsningsarmén så att de kunde köpa och ge åt behövande. Hemma hade vi alltid skinka. Korv, som köptes på Stortorget, lutfisk, men den blötlade vi själv, risgröt och kaffe med pepparkakor och klenor. Grötrim minns jag inte men det är möjligt att vi rimmade men det är ju så länge sedan. På julaftons-kvällen sjöng vi en psalm innan vi satte oss tillbords och efter maten delades julklapparna ut var och en fick ta sina för allesammans låg under granen i en hög. Ibland läste min far namnen på dem högt och var och en fick hämta sin. Jultomte hade vi inte hemma men när jag blev äldre vet jag att jag såg en karl i fa-

miljen utklädd till tomte både hemma hos mina syskonbarn och hos andra som hade ungdom i huset.

I min ungdom fick man mesr kläder i julklapp. Alla julklappar na var inslagna i vackert papper och var lackade. När alla hade fått sina klappar var det dans kring granen och ibland lekte barnen blindbock.

På juldagens morgon gick alla i julotta och på kvällen var vi alltid bjudna bort till släkten. Några baler förekom aldrig. Det var bara barnen och de yngre som dansade kring granen. Staffanssjungning kände fröken A inte till.

Jag tror redan i min ungdom lade man kors av enris eller gran på gravarna till jul. Numera görs det ju överallt på alla gravställen.

Till nyår hade vi julmat och också nylagad mat om den gamla inte räckte till. På nyårsafton samlades gärna släkten hos oss och precis klockan tolv drack alla ett glas vin och önskade varandra ett gott nytt år och så ringde stadens kyrkklockor in det nya året. Nyårsbaler hade fint folk uppe på rådhuset. Det var fint folk från hela stan som gick dit. Jo, jag har hört uttrycket bära ut julen. Det sade man redan då. En gäst skulle få någonting till livs innan han gick, annars gick julen med honom ut och det betydde nog otrevnad också om man inte bjöd på något.

Nyårsvisiter kallades det bara om gjorde visit hos borgmästaren tror jag. Men alla önskade varandra ett gott nytt år så fort de såg varandra nyårsdag. Jag minns inte hur vi tillbragte nyårsdagen hemma men det var nog som juldagen.

Trettondagen firades inte i Malmö.

Om bockar och stjärngossar visste fröken A. ingenting.

Tjugondag Knut var det bal på rådhuset det var folk med festkläder och utanför brann facklor.

De som gick på nyårsbal gick på knutsbal också. Det var bara fint folk.

På tjugondag Knut kastades granen ut och sedan blev det länge till nästa helg.

Om Kyndelsmässan visste fröken A. ingenting.

Vårfrudagen kan jag aldrig tänka mig ha firats i Malmö. Jag vet inte något om den dagen. Ja våfflor vet jag att man äter nu men det är väl bara tio år gammalt.

Till fastlagen fick man fastlagsbullar i varm mjölk och med sötmandel till. Jag minns inte om tjänstefolk var fria den dagen men jag tror det knappast. Fastlagsgillan känner jag inte till.

Påskan firades med middag hemma hos oss påskafton. Då åt vi kyckling eller höna. Alla ägg till påskan skulle vara färgade med kaffesump.

Påskkort skickades ofta förr. De kunde man köpa i affär-

erna uppe i staden. Jag tror det var hos bokhandeln.

På långfredagen gick vi i kyrkan och helst skulle man hålla sig allvarlig på långfredagen.

Valborgs-mässoafton firas ju nu med eldar men något annat vet jag inte om den.

Första maj var socialisternas demonstrationsdag.

Om Kristi himmelsfärdsdagen kände fröken A. inte till någonting.

På pingsten reste ofta stadsborna ut till Bokskogen eller skogarna utanför Malmö. Det var vackert väder alltid förr i tiden. Det fanns alltid gröna löv som kunde ta med hem från skogen och sätta i vas hemma. Alla som kunde for ut med häst och vagn.

Pingstdagen kommer jag inte ihåg någonting om.

Om trefaldighet visste fröken A. ingenting.

Till midsommar dansade man på gårdarna hela natten. Varje gård hade sin midsommarstång. Där var dragspelsmusik hela natten förr i tiden. Lövmarknad tror jag inte förekom här i skåne. Midsommardagen firades inte. Det var förstås dans på kvällen.

Att barn skulle döpas så snart efter födelsen som man kunde. Barnen föddes hemma och döptes hemma också. Barnet hade vit klänning om man hade råd annars fick man låna en av

släktingar. Det var bara släktingar som bjöds hem. Gudfar och gudmor det var de två faddrarna som alltid skulle vara en man och en kvinna. Om de hade råd gav de barnet pengar som de gav till föräldrarna efter dopet för åt ett litet barn kunde de ju inte ge pengarna. Föräldrarna själva fick ingenting.

Jag själv blev nöddöpt. Det gjordes samma natt jag blev född. Jag är ju född på nyårsnatten. Jag var för tidigt född därför blev jag nöddöpt. De trodde alla att jag skulle dö. Ett nöddop skall helst förrättas av en präst det som alla andra dop.